

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/203/2019
Identifikačné číslo spisu: 4609207269
Dátum vydania rozhodnutia: 29.04.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Brňák
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:4609207269.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ M. A., bývajúceho v U. XXX a 2/ J. A., bývajúcej v U. XXX, proti žalovanej T. V., bývajúcej v Y., Na koziarke XXXXX/XXA, zastúpenej advokátom JUDr. Branislavom Jablonkom, PhD., advokátska kancelária BAJO LEGAL, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Landererova 8, o ochranu vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Topoľčany pod sp. zn. 7C/102/2009, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 11. apríla 2019 sp. zn. 9Co/150/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcom nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Topoľčany (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvostupňový súd“) ostatným rozsudkom z 24. novembra 2017 č. k. 7C/102/2009-832 uložil žalovanej povinnosť odstrániť kanalizačnú prípojku a betónový múr z bližšie označeného pozemku do 30 dní od právoplatnosti rozsudku. Zároveň rozhodol, že žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov konania.

1.1. Rozhodnutie odôvodnil ustanoveniami § 123, § 124, § 126 ods. 1, § 132 ods. 1, § 135 písm. c) ods. 1, 2, 3 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) a uviedol, že na základe doteraz vykonaného dokazovania je nesporné, že v prípade kanalizačnej prípojky ako aj betónového múrika, vybudovaných na pozemku parc. č. 30/4 patriacom žalobcom, ide o stavbu neoprávnenú, keďže obe tieto stavby boli vybudované na cudzom pozemku bez toho, aby k tomu mal vlastník stavby právny titul umožňujúci mu zriadiť takúto stavbu. Keďže pre kvalifikáciu stavby ako neoprávnenej postačuje, ak stojí na cudzom pozemku len sčasti, pričom nie je rozhodujúce, či stavebník realizoval stavbu v dobrej, či zlej viere, a preto sa neposkytuje zvýšená ochrana stavebníkovi, ktorý bol v dobrej viere, a to dokonca ani v tom prípade, keď vlastník pozemku o stavbe vedel a nezabránil tomu, tak na základe uvedeného je možné jednoznačne konštatovať, že v prípade kanalizačnej prípojky a betónového múrika ide o stavby neoprávnené. Predmetné stavby boli postavené bez stavebného povolenia a ide o tzv. čierne stavby, pričom v zmysle zákona č. 50/1976 Zb. (Stavebný zákon), v znení účinnom v čase zriadenia týchto

stavieb, bolo potrebné na ich uskutočnenie stavebné povolenie, a to či už boli vybudované v r. 1987, alebo v r. 2001, pretože v oboch prípadoch Stavebný zákon s poukazom na ustanovenie § 54 v znení účinnom do 30. apríla 1990 ako aj v znení účinnom do 31. decembra 2001 vyžadoval stavebné povolenie pre uskutočňovanie stavieb, ich zmien a udržiavacie práce na nich.

1.2. Občianskoprávnym prostriedkom ochrany proti nepovolenej (čiernej) stavbe je žaloba na odstránenie stavby, pričom účelnosť odstránenia neoprávnene zriadenej stavby je treba vždy hodnotiť objektívne, t. j. s prihliadnutím ku všetkým okolnostiam a povahe každého prípadu. V rámci tejto voľnej úvahy musí súd vždy prihliadnuť k tomu, či by odstránenie stavby nebolo v rozpore s dobrými mravmi. Prihliada sa najmä k povahe a rozsahu hospodárskej straty, ktorá by odstránením stavby vznikla, k tomu, či vlastník stavby a jeho rodina v stavbe bývajú alebo nie a aký je rozsah zastavaného pozemku, či vlastník stavby vedel, že stavia na cudzom pozemku, alebo naopak, či bol v dobrej viere, že mu pozemok patrí. Vykonaným dokazovaním bolo jednoznačne preukázané, že predmetné stavby boli zriadené bez súkromno-právneho oprávnenia pre realizáciu stavby, čo znamená, že ide o stavby neoprávnené a zároveň boli zriadené bez verejno-právneho oprávnenia, čo znamená, že zároveň ide aj o stavby nepovolené.

1.3. Podľa názoru súdu ochrana vlastníckeho práva v prípade neoprávnenej stavby, ktorá je zároveň aj stavbou nepovolenou, tzv. čiernou stavbou, v okolnostiach posudzovanej veci prevažuje nad všetkými argumentmi produkovanými žalovanou alebo zistenými v priebehu dokazovania, ktoré by svedčili v prospech zachovania týchto stavieb, a preto žaloba na odstránenie kanalizačnej prípojky a betónového múra bola dôvodná.

2. Na odvolanie žalovanej a žalobcov 1/ a 2/ (ďalej aj „žalobcovia“) Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 11. apríla 2019 sp. zn. 9 Co 150/2018 napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny [§ 387 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“)]. V napadnutom výroku týkajúcom sa trov štátu rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobcovia sú povinní zaplatiť spoločne a nerozdielne trovy štátu v sume 434,83 €, žalovaná je povinná zaplatiť trovy štátu v sume 49,65 € a žalobcom priznal náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

2.1. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie dospel k záveru, že súd prvej inštancie, vychádzajúc z dokazovania vykonaného na súde prvej inštancie správne a v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a vec aj správne právne posúdil, pričom pri rozhodovaní sa riadil právnym názorom odvolacieho súdu v predchádzajúcom zrušujúcom uznesení, vykonané dôkazy správne vyhodnotil a svoje rozhodnutie aj náležite odôvodnil, pričom prihliadol na všetko, čo vyšlo najavo. Závery súdu prvej inštancie sú logické, presvedčivé a podľa názoru odvolacieho súdu aj spravodlivé. Obsah odvolania žalovanej je obsahom totožným s námietkami žalovanej v priebehu konania, a keďže súd sa so všetkými podstatnými z nich v rozhodnutí v dostatočnej miere vypořiadal, odvolací súd toto napadnuté rozhodnutie ako vecne správne potvrdil, a vzhľadom k tomu, že s dôvodmi napadnutého rozhodnutia sa v plnom rozsahu stotožnil, v celom rozsahu na ne odkázal. To, že sa súd nestotožnil s právnymi názormi a predstavami žalovanej a ňou navrhovaným hodnotením dôkazov, neznamená, že napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie je nesprávne.

2.2. Odvolací súd dospel k záveru, že aj výrok súdu prvej inštancie o trovách konania je správny, preto ho podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil. V súvislosti s trovami štátu odvolací súd napadnutý rozsudok prvostupňového súdu zmenil, vychádzajúc z čl. 4 v spojení s § 255 CSP. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v súlade so zásadou úspechu.

3. Proti tomuto rozsudku podala žalovaná dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z ustanovení § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

3.1. Argumentáciu o prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP založila žalovaná formálne na tom, že sa odvolací súd nevyporiadal s jej námietkami v podanom odvolaní, čím bolo porušené jej právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia. Zo samotného obsahu podaného dovolania však možno vyvodiť (§ 124 CSP), že dovoľateľka vytýka súdom oboch inštancií množstvo (na 12 stranách) nedostatkov, ku ktorým došlo v procese obstarávania skutkových podkladov nevyhnutných pre rozhodnutie. V tomto ohľade podrobne a glosujúcim spôsobom poukazovala na jednotlivé rozpory v tvrdeniach žalobcov, na ich správanie, na podanú ich sťažnosť, na žalovanou súdmi nezohľadnené skutočnosti, napr. aj v súvislosti s potrebou zachovania betónového múrika.

3.2. Prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP vyvodzovala žalovaná z toho, že dovolacím súdom dosiaľ neriešenými sú otázky, či

(i) «[j]e odstránenie kanalizačnej prípojky a betónového múrika postavených na pozemku žalobcov bez ich súhlasu a bez stavebného povolenia v rozpore s dobrými mravmi podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, a teda neúčelné podľa § 135c Občianskeho zákonníka, pokiaľ žalobcovia, ktorí sa domáhajú ich odstránenia, od začiatku o nich vedeli, voči ich zhotovovaniu zakročili len podaním sťažnosti na obecný úrad Krtovce, ktorej vybavenie ďalej nijako neriešili a následne ich existenciu „trpeli“ minimálne po dobu 8 rokov, pričom nebolo v konaní žalobcami preukázané, že by časť pozemku žalobcov, kde sa nachádza kanalizačná prípojka a betónový múrik, vedeli žalobcovia účelnejšie využiť a že by ich kanalizačná prípojka a betónový múrik obmedzovali vo výkone ich vlastníckeho práva k pozemku, kde sa nachádzajú ?» a

(ii) „[d]ošlo k vydržaniu práva žalovanou zodpovedajúcemu vecnému bremenu spočívajúcemu v práve umiestnenia kanalizačnej prípojky a betónového múrika na pozemku žalobcov ... pokiaľ tieto boli zhotovené v roku 1987 rodičmi žalovanej na časti pozemku žalobcov, o ktorej boli presvedčení tak rodičia žalovanej ako aj žalovaná, že im patria na základe kúpnej zmluvy z roku 1974 (a v prípade žalovanej aj na základe darovacej zmluvy z roku 2002), pretože na tej časti pozemku žalobcov boli základy ich domu (teraz domu žalovanej), pričom až neskôr sa počas súdneho konania v roku 2011 znaleckým dokazovaním ustálilo, že ide o pozemok žalobcov ?“

3.3. Žalovaná požiadala o odklad vykonateľnosti napadnutého odvolacieho rozhodnutia a navrhla, aby najvyšší súd zrušil obe rozhodnutia nižších súdov a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

4. Žalobcovia v písomnom vyjadrení k dovolaniu žalovanej uviedli, že nie je pravda, žeby takáto vec ešte nebola riešená súdmi, zotrvali na svojich stanoviskách a navrhli podané dovolanie a návrh na odloženie vykonateľnosti rozsudku odmietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 ods. 1 CSP [poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte odkazuje v zátvorke na „Cdo“, ide o odkaz na rozhodnutie najvyššieho súdu príslušnej spisovnej značky; podobne, pokiaľ sa v ďalšom texte uvádza v zátvorke „ÚS“, ide o odkaz na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“)].

Dovolanie podľa § 420 písm. f/ CSP

7. Dovolateľka vyvodzuje prípustnosť podaného dovolania z § 420 písm. f/ CSP, v zmysle ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1 Cdo 42/2017, 2 Cdo 20/2017, 3 Cdo 41/2017, 4 Cdo 131/2017, 7 Cdo 113/2017, 8 Cdo 73/2017). Dovolací súd preto skúmal opodstatnenosť argumentácie žalobcu, že v konaní došlo k ním tvrdenej vade zmätočnosti.

9. Žalovaná tvrdí, že súdy nesprávnym procesným postupom zasiahli do jej práva na spravodlivý súdny proces. Podstatou tohto práva je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces pre procesnú stranu

nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

10. Nesprávnym procesným postupom v zmysle § 420 písm. f/ CSP sa rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra pojednania veci (to, ako súd viedol konanie) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariača možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 202/2017, 2 Cdo 162/2017, 3 Cdo 22/2018, 4 Cdo 87/2017, 5 Cdo 112/2018, 7 Cdo 202/2017, 8 Cdo 85/2018). Pojem „procesný postup“ nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním na meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu; je ním len samotný priebeh konania, nie však rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou (návrhom) uplatneného nároku (1 Cdo 228/2017, 2 Cdo 220/2017, 3 Cdo 110/2017, 4 Cdo 128/2017, 5 Cdo 45/2018, 7 Cdo 35/2018, 8 Cdo 56/2017, 1 VCdo 2/2017). Otázku ústavnej súladnosti právneho záveru dovolacieho súdu založeného na takomto chápaní pojmu „procesný postup súdu“ posudzoval ústavný súd (I. ÚS 21/2018, III. ÚS 614/2017, IV. ÚS 88/2018), nezistil však žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup najvyššieho súdu pri rozhodovaní o dovolaní nemajúci oporu v zákone.

11. V danom prípade žalovaná v širšom rozsahu vytyka súdom oboch inštancií nedostatky, ku ktorým podľa nej došlo v procese obstarávania skutkových podkladov nevyhnutných pre rozhodnutie. V užšom rozsahu tieto námietky smerujú voči odvolaciemu súdu, ktorý sa podľa jej názoru nevysporiadal s jej námietkami v podanom odvolaní, čím bolo porušené jej právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (pozri bod 3.1.). K tejto argumentácii žalovanej treba uviesť, že dokazovanie je časť civilného konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa týka žaloba, v sebe obsahuje i právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd nie je v civilnom sporovom konaní viazaný návrhmi strán na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky nimi navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie o tom, ktoré z navrhnutých dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané, je vecou súdu, nie procesných strán. Pokiaľ súd v priebehu civilného konania nevykoná všetky navrhované dôkazy alebo vykoná iné dôkazy na zistenie rozhodujúcich skutočností, nemožno to považovať za vadu zmätočnosti (viď R 125/1999).

11.1. V rozhodovacej praxi najvyššieho súdu sa ustálil názor, podľa ktorého nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je vadou konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP (1 Cdo 41/2017, 2 Cdo 232/2017, 3 Cdo 26/2017, 4 Cdo 56/2017, 5 Cdo 90/2017, 7 Cdo 11/2017, 8 Cdo 187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval ústavný súd, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017, III. ÚS 40/2020).

12. Pokiaľ námietky žalovanej po obsahovej stránke smerovali tiež k samotným právnym záverom súdov oboch inštancií, na ktorých založili svoje rozhodnutia, dovolací súd uvádza, že už za účinnosti predchádzajúcej právnej úpravy sa judikatúra najvyššieho súdu ustálila na názore, podľa ktorého sa realizácia procesných oprávnení neznemožňuje účastníkovi právnym posúdením veci (viď R 54/2012). Súčasná rozhodovacia prax dovolacieho súdu zotrúva na tom, že nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP a prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia (R 24/2017, 1 Cdo 71/2018, 2 Cdo 49/2018, 3 Cdo 37/2018, 4 Cdo 1/2018, 5 Cdo 191/2018, 7 Cdo 79/2018, 8 Cdo 76/2018). Tieto právne závery nepovažuje ústavný súd za ústavneprávne neakceptovateľné (I. ÚS 61/2019).

13. Z obsahu podaného dovolania je zrejmé, že vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP vyvodzuje žalovaná tiež z toho, ako súdy oboch inštancií (predovšetkým odvolací súd) odôvodnili ich rozsudky. Pre prípad, že má tým na mysli aj nepreskúmateľnosť dovolaním napadnutého rozsudku, najvyšší súd uvádza, že ešte za účinnosti predchádzajúcej právnej úpravy dospel v stanovisku R 2/2016 k záveru, podľa ktorého nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku; (len) výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje

zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku. I keď CSP v súvislosti s úpravou dovolania a dovolacieho konania nepozná pojem „iná vada“ tak, ako ho uvádzali ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, je nepochybné, že k procesným vadám odlišným od väd zmätočnosti (k vadám označovaným predchádzajúcou právnou úpravou ako „iná vada“) môže v praxi všeobecných súdov dochádzať (a dochádza) aj v súčasnosti. Uvedené stanovisko je preto v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považované za naďalej aktuálne (1 Cdo 228/2017, 2 Cdo 101/2017, 3 Cdo 92/2018, 4 Cdo 59/2017, 5 Cdo 45/2018, 7 Cdo 141/2017, 8 Cdo 49/2017). Ústavný súd považuje toto stanovisko za súladné s právnou úpravou obsiahnutou v CSP (I. ÚS 61/2019).

13.1. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, o ktoré ide napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú jednotlivú námietku alebo argument v opravnom prostriedku. Postačujúce totiž je, aby odôvodnenie rozhodnutia opravného súdu reagovalo na tie námietky, ktoré majú určujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

13.2. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné atribúty spravodlivého súdneho procesu, a táto skutočnosť jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Z judikatúry tohto súdu vyplýva, že na taký argument strany sporu, ktorý je pre rozhodnutie podstatný a rozhodujúci, sa vždy vyžaduje špecifická odpoveď (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04) „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR je aj právo účastníka na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany; t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu“.

13.3. Odvolací súd v posudzovanom prípade potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 CSP a majúci k tomu zákonný podklad (§ 387 ods. 2 CSP), vo svojom odôvodnení sa obmedzil na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Z odôvodnení rozhodnutí týchto súdov, chápaných v ich organickej jednote ako celok (I. ÚS 259/2018), je dostatočne zrejmé, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil najmä prvoinštančný súd, ako ich posudzoval odvolací súd a aké závery zaujal k jeho právnemu posúdeniu.

13.4. Vyššie uvedené platí o to viac, ak sa odvolací súd vecou zaoberal opakovane a v prechádzajúcom rozhodnutí podrobnejšie reagoval k vecnoprávnej stránke posudzovaného sporu, ako tomu bolo aj v tomto prípade. V tomto predchádzajúcom konaní oba súdy primeraným spôsobom (ako k nemu dospeli a na základe čoho) vysvetlili, prečo žalovaná nemohla vydržať právo zodpovedajúce vecnému bremenu. Po vrátení veci prvostupňovému súdu tento zameral svoju pozornosť, súc viazaný právnym názorom odvolacieho súdu, na otázku, či sporné stavby sú neoprávnenou stavbou (súkromno-právny rozmer) resp. stavbou bez stavebného povolenia [(čiernou stavbou), verejno-právny rozmer] v zmysle stavebných predpisov. Po doplnení dokazovania, pri zvýšení dôkazného bremena žalovanej strany (či ide o neoprávnenú resp. čiernu stavbu, pozn.) prvostupňový súd (bod 9, 10 jeho odôvodnenia) dospel k záveru, že sporná stavba bola neoprávnenou (§ 135c ods. 1 OZ) a navyše aj bez stavebného povolenia (§ 54 Stavebného zákona). Súd prvého stupňa rovnako dostatočným spôsobom vysvetlil, prečo - skúmajúc hospodárnosť a účelnosť odstránenia stavby - dospel k záveru v neprospech žalovanej strany (bod 11 jeho odôvodnenia).

13.5. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07). Odvolací súd odôvodnil potvrdzujúci výrok svojho rozhodnutia spôsobom zodpovedajúcim zákonu a podľa názoru dovolacieho súdu neznelo žalovanej realizáciu jej procesných oprávnení a neporušil jej právo na spravodlivý proces. Pre uvedený záver dovolacieho súdu bola pri istej strohosti odôvodnenia ostatného odvolacieho rozhodnutia podstatná korelácia dovolateľkou uvedených námietok (pozri aj bod 3.1.) k samotnému

obsahu súdneho spisu, zisťovaniu skutkového stavu, vykonanému dokazovaniu, odôvodneniu predchádzajúceho odvolacieho rozhodnutia, ako i obsahu ostatného rozsudku prvostupňového súdu. Inak povedané, celkový sumár výhrad dovolateľky smerujúcich k namietanej vade zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ CSP sa netýka ani tak jej odvolacej argumentácie, ako skôr jej komplexnej subjektívnej obrany v tomto spore. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP však nemožno považovať to, že nižšie súdy neodôvodnili svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľky.

14. V nadväznosti na vyššie uvedené dovolací súd pripomína konštatovanie ústavného súdu uvedené v rozhodnutí I. ÚS 61/2019, v zmysle ktorého je opodstatnený názor, že prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP. Nejde totiž o nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci „strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces“.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP

15. Podľa názoru žalovanej je jej dovolanie prípustné aj podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, v zmysle ktorého dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

16. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

17. K spôsobu, ktorým žalovaná v danom prípade odôvodňuje prípustnosť dovolania [bod 3.2.(i) a (ii)], najvyšší súd uvádza, že rozhodnutiu všeobecného súdu v civilnom sporovom konaní spravidla predchádza riešenie celého radu procesnoprávných a hmotnoprávných otázok s rôznym významom pre rozhodnutie. Na podklade ich postupného riešenia civilný súd niektorým otázkam priznáva relevanciu, iné posudzuje ako bezvýznamné pre svoje rozhodnutie. Právna otázka relevantná podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP musí byť preto v dovolaní vymedzená jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom, ktorý dovolaciemu súdu umožňuje prijať záver o tom, konkrétne o ktorú otázku dovolateľovi ide a či vo vzťahu k nej je daná prípustnosť (a v prípade prípustnosti aj dôvodnosť) dovolania. Je potrebné si uvedomiť, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, nie „ďalšie odvolanie“ (2 Cdo 165/2017, 3 Cdo 14/2017, 4 Cdo 157/2017, 5 Cdo 155/2016, 8 Cdo 67/2017). Dovolací súd nesmie byť vnímaný ako ďalší „odvolací súd“, resp. súd, ktorý by mohol a mal posúdiť všetko, čím sa zaoberali súdy oboch inštancií; nemôže preto posudzovať všetky otázky, ktoré pred ním riešili tieto súdy (inak by sa stieral rozdiel medzi prvoinštantným, odvolacím a dovolacím konaním). Treba tiež zdôrazniť, že dovolací dôvod spočívajúci v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 421 ods. 1 CSP) nie je možné interpretovať a uplatňovať rovnako, ako odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h/ CSP (8 Cdo 140/2018, 8 Cdo 157/2018). Dovolací súd už opakovane uviedol, že v súvislosti s posudzovaním prípustnosti dovolania nie je oprávnený a ani povinný zakladať svoje úvahy na domnienkach alebo predpokladoch o tom, ktorú otázku mal dovolateľ na mysli pri svojej argumentácii, že ide o právnu otázku, dosiaľ dovolacím súdom neriešenú (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP). Sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. b/ CSP (m. m. 3 Cdo 28/2017, 4 Cdo 95/2017, 7 Cdo 140/2017, 8 Cdo 50/2017, 8 Cdo 78/2017).

18. V danom prípade žalovaná podrobila kritike konanie a rozhodovanie odvolacieho súdu, obširne vysvetľovala, v čom vidí nesprávnosť záverov, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie, avšak ani pri posudzovaní podaného dovolania z hľadiska jeho obsahu (§ 124 ods. 1 CSP) nemožno ustáliť, konkrétne ktorú právnu otázku (resp. otázky) riešenú odvolacím súdom považovala za dosiaľ dovolacím súdom neriešenú (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP). Takouto právnou otázkou nepochybne nemôže byť

otázka vychádzajúca z hypotetického skutkového stavu nezisteného odvolacím súdom, na ktorom odvolací súd nezaložil svoje rozhodnutie (§ 421 ods. 1 písm. b/ v spojení s § 442 CSP).

19. Právnymi otázkami, ktoré by boli relevantné v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, nie sú žalovanou nastolené skutkové otázky, na základe ktorých sa usiluje aj o zmenu právneho posúdenia, či

(i) «[j]e odstránenie kanalizačnej prípojky a betónového múrika postavených na pozemku žalobcov bez ich súhlasu a bez stavebného povolenia v rozpore s dobrými mravmi podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, a teda neúčelné podľa § 135c Občianskeho zákonníka, pokiaľ žalobcovia, ktorí sa domáhajú ich odstránenia od začiatku o nich vedeli, voči ich zhotovovaniu zakročili len podaním sťažnosti na obecný úrad Krtovce, ktorej vybavenie ďalej nijako neriešili a následne ich existenciu „trpeli“ minimálne po dobu 8 rokov, pričom nebolo v konaní žalobcami preukázané, že by časť pozemku žalobcov, kde sa nachádza kanalizačná prípojka a betónový múrik, vedeli žalobcovia účelnejšie využiť a že by ich kanalizačná prípojka a betónový múrik obmedzovali vo výkone ich vlastníckeho práva k pozemku, kde sa nachádzajú ?»

(ii) „[d]ošlo k vydržaniu práva žalovanou zodpovedajúcemu vecnému bremenu spočívajúcemu v práve umiestnenia kanalizačnej prípojky a betónového múrika na pozemku žalobcov ... pokiaľ tieto boli zhotovené v roku 1987 rodičmi žalovanej na časti pozemku žalobcov, o ktorej boli presvedčení tak rodičia žalovanej ako aj žalovaná, že im patria na základe kúpnej zmluvy z roku 1974 (a v prípade žalovanej aj na základe darovacej zmluvy z roku 2002), pretože na tej časti pozemku žalobcov boli základy ich domu (teraz domu žalovanej), pričom až neskôr sa počas súdneho konania v roku 2011 znaleckým dokazovaním ustálilo, že ide o pozemok žalobcov ?“

20. Pokiaľ by dovolací súd absenciu konkrétne vymedzenej právnej otázky (otázok) nezohľadnil a napriek tomu by pristúpil aj k posúdeniu dôvodnosti podaného dovolania, uskutočnil by procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (porovnaj 1 Cdo 23/2017, 2 Cdo 117/2017, 3 Cdo 6/2017, 4 Cdo 95/2017, 7 Cdo 140/2017, 8 Cdo 78/2017). Ak by bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu [a na tom základe ho (dokonca) prípadne zrušil], porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

21. Z vyššie uvedených dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že na podklade dovolania žalovanej nemožno uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

22. Dovolací súd odmietne dovolanie, ak a/ bolo podané oneskorene, b/ bolo podané neoprávnenou osobou, c/ smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, d/ nemá náležitosti podľa § 428, e/ neboli splnené podmienky podľa § 429 alebo f/ nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435.

23. Najvyšší súd odmietol dovolanie žalovanej podľa § 447 písm. c/ CSP (v časti, v ktorej namietala existenciu procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP), a vo zvyšku podľa § 447 písm. f/ CSP.

24. V dovolacom konaní nemala dovolateľka úspech. Dovolací súd nepriznal procesne úspešným žalobcom náhradu trov dovolacieho konania, keďže im podľa obsahu spisu žiadne nevznikli (R 72/2018).

25. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.